

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δημήτριος Α. Κορομηλάς

Παρά το χείλος της αβύσσου

Διαλογή

Εβδομάς, Αθήνα

τμ. 4, περ. Β', τχ. 17 (28 Μαΐου 1887), σ. 4-6

ΠΑΡΑ ΤΟ ΧΕΙΛΟΣ ΤΗΣ ΑΒΥΣΣΟΥ

ΔΙΑΛΟΓΗ

Ο κύριος ΒΑΡΔΑΛΑΜΠΟΥΜΠΑΣ, ετών πενήκοντα τριών, ύψηλου αναστήματος, αλλά κατὰ τι κυρτός, φέρων μύστακας μακρούς καὶ μακροτατὴν γενειάδα, κόμην πλουσίαν καὶ πρασινοειδῆ ἐκ τῆς κακῆς βαφῆς. Ἐχει καὶ δὲν ἔχει μύτην, διότι αἱ παρειά του εἶνε τόσοσιν παχυσταί, ὥστε μόλις δύναται τις νὰ διακρίνῃ ἐν μέσῳ αὐτῶν τὴν φαρκίνην ταύτην ἐπίφυσιν, ἥτις ἀσχημίζει καὶ τὸν ὠριότατον ἄνδρα, ὅταν αἱ διαστάσεις αὐτῆς εἶνε δυσανάλογον πρὸς τὰλλα τοῦ προσώπου μέρη. Κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν ἀνήκει εἰς τὸ εἶδος τῶν ἀσχημῶν ἀνθρώπων, αὐτὸς ὁμῶς ἔχει ἀρίστην περὶ ἐκ- του ἰδέαν. Καὶ ὅταν δὲν τὸν βλέπῃ τις, τὸν ἐννοεῖ ἀμέσως ὅτι εἶνε πλησίον, διότι ἀνα- δίδει βραβεῖαν ὁσμὴν τράγου.

Ὁ ὑπηρετὴς ΝΑΟΥΜ, τὴν αὐτὴν περί- που ἡλικίαν ἔχων μετὰ τοῦ κυρίου τοῦ ἔχει καὶ μεγάλην πρὸς αὐτὸν ἀδυναμίαν. Πρὸ εἰκοσαετίας ὑπηρετῶν τὸν κύριον Βαρ- δαλαμπούμπαν, ἀπέκτησε μεγάλην οἰκειό- τητα καὶ συνειθίζει νὰ λέγῃ τὰς σκέψεις του ἀπροκαλύπτως. Ἦδη κατέχεται ὑπὸ δευτέρας μελαγχολίας, διότι ὁ κύριός του ἀπεφάσισε νὰ νυμφεῖθῃ.

Βαρδαλαμπούμπας εἰσερχόμενος, ἔτοι- μος ὅπως μεταβῆ εἰς τὸν οἶκον τῆς νύμφης, ἀλλὰ φέρων τὸν κοιωνίτην καὶ χρυσοποικίλον σκυφόν. Βαίνει πρὸς τὸ παράθυρον παρατηρῶν τὸ ὠρολόγιόν του καὶ εἶτα κατέρχεται βραδέως. — Ἐπτά παρὰ δέκα! . . . Καὶ εἰς τὰς ὀκτὼ θὰ γίνῃ ὁ γά- μος μου! . . . Ναούμ.

Ναούμ εἰσερχόμενος περίλυπος. — Ἀφέντη, Βαρδαλαμπούμπας. Ποῦ εἶνε τὸ φράκον μου;

Ναούμ. Ἐδῶ εἶν', αφέντη.

Βαρδαλαμπούμπας. Τὸ καπέλλον μου; τὰ γάντια μου;

Ναούμ. Ὅλα ἐδῶ τὰ ἔχω τὰ σάβανά σου!

Βαρδαλαμπούμπας. Σιωπῆ, ἀνόητε.

Ναούμ. Σωπαίνω.

Βαρδαλαμπούμπας. Ἐλα, βοή- θησέ με νὰ ἐνδυσθῶ. (Ἀποβάλλει τὸν κοιωνίτην καὶ τὸν σκυφόν). Ἀκούς τί σου λέγω;

Ναούμ βοηθῶν αὐτόν. Ἀκούω.

Βαρδαλαμπούμπας ἐνδυσόμενος μετ' ἐ- χαριστήσεως. — Ἄ!

Ναούμ ἰδία. — Εἶδα πολλοὺς τρελλοὺς, μὰ εἶχαν καὶ κάπου γνῶσι. Γέρος ἀνθρω- πος τώρα νὰ πάῃ νὰ παντρευτῆ . . . Μὴ χει- ρρότερα!

Βαρδαλαμπούμπας. Τί ὥρα εἶπες τοῦ ἀμαξῆ νὰ ἔλθῃ;

Ναούμ. Εἰς τὰς ἑπτὰ.

Βαρδαλαμπούμπας ἐσοπριζόμενος. — Ἄ, καλὰ . . . Εἶνε ἑπτὰ παρὰ δέκα . . . δὲν εἶνε ἑπτὰ παρὰ δέκα;

Ναούμ ἀδιάφορος. — Πρέπει νὰ εἶνε ἑπτὰ παρὰ δέκα.

Βαρδαλαμπούμπας. Πότε θὰ ἐταί- μαστῆς ἐσύ;

Ναούμ. Γιατί νὰ ἐτοιμασθῶ;

Βαρδαλαμπούμπας. Θὰ ἔλθῃς μαζὴ μου.

Ναούμ. Ἐγώ; (Ἀπομάσσω δάκρυ). Ἐχε- με παρατημένον, αφέντη μου.

Βαρδαλαμπούμπας. Μὰ πῶς γίνε- ται; Πῶς θὰ ὑπανδρευθῶ ἐγὼ χωρὶς νὰ εἶ- σαι σὺ ἐκεῖ;

Ναούμ ἀνασιῶν τὴν κεφαλήν. — Τί πάλλω τὰ ἴδια νὰ λέμε;

Βαρδαλαμπούμπας. Τί;

Ναούμ νωμολογικῶς. — Σοῦ εἶπα ὅτι πῶς δὲν εἶσαι γιὰ παντρεῖα καὶ πρέπει . . .

Βαρδαλαμπούμπας θυμωμένος. — Εἶσαι ἀνόητος καὶ νὰ μου κάμῃς τὴν χάριν νὰ ἐτοιμασθῆς διὰ νὰ ἔλθῃς μαζὴ μου.

Ναούμ στένων. — Ἄμ' δὲν τῆς ξέρεις, αφέντη μου, τῆς γυναίκης.

Βαρδαλαμπούμπας. Αὐτὸ δὲν εἶνε δική σου δουλειά.

Ναούμ. Μήπως σοῦ περνᾷ ἀπὸ τὸ νοῦ ὅτι σὲ ἀγαπᾷ ἡ κυράτσα Πολυξένη;

Βαρδαλαμπούμπας ἀναπαύων. — Κυράτσα! . . . Πῶς ὀμιλεῖς ἐστὶ περὶ τῆς κυρίας σου;

Ναούμ ἀπαθῶς. — Πρῶτον δὲν εἶνε κυ- ρίξ μου, διότι ἅμα ἐμπῆ αὐτὴ ἀπὸ τῆς μιά πόρτας εἰς τὸ σπίτι, ἐγὼ θὰ ἔβγω ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Βαρδαλαμπούμπας. Τί λές; Ναούμ, Ναούμ. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω.

Βαρδαλαμπούμπας περίλυπος. — Καὶ λοιπὸν θὰ μ' ἀφήσῃς ἐμένα; . . . Ἐπειτα ἀπὸ εἰκοσι χρόνια ποῦ ἐξήσαμεν μαζὴ, θὰ φύ- γῃς ἀπὸ κοντά μου;

Ναούμ μετὰ τινα σκέψιν. — Ἀκουσε νὰ σοῦ εἶπω, αφέντη μου. Εἰκοσι χρόνια τώρα δὲν ἔκαν ἄλλη δουλειά παρὰ νὰ πηγαίνω τὰ ραβασάκια σου εἰς τὴ μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλη. δὲν ἔχω σκοπὸ τώρα εἰς τὰ γεράματα ν' ἀλ- λάξω φύλλον καὶ νὰ πηγαίνω τὰ ραβασάκια τῆς κυρίας εἰς τὸν ἕνα καὶ εἰς τὸν ἄλλον.

Βαρδαλαμπούμπας ἐν ὄργῃ. — Θὰ αἰσιωτῆσῃς, ἀχρεῖε; . . . (Βαίνειν κατ' αὐτοῦ ἀ- πεληκτικῶς). Θὰ αἰσιωτῆσῃς;

Ναούμ ἀπαρέχως. — Κτύπα με λοιπὸν . . . τί ἐστικώσῃς τὸ χέρι σου καὶ τὸ κατέβασες;

Βαρδαλαμπούμπας ἀνασιῶν τὸν γρόνον μετ' ἀγανακτήσεως. — Ὁ! . . .

Ναούμ. Κάνε με ὅτι θέλεις, δεῖρέ με, ποδοπάτησέ με, διώξέ με, ἀλλὰ μὴ σοῦ περνᾷ ἡ ἰδέα ὅτι ἡ κυρία Πολυξένη, ἀφοῦ θέλεις καὶ καλὰ νὰ μὴν τὴν λέω κυράτσα, δὲ θὰ τὰ ψῆσῃ με τὸν κύρ Θερασόβουλο . . .

Βαρδαλαμπούμπας ἐν ὄργῃ ἀκτα- στήν. — Φύγε ἀπ' ἐμπρὸς μου ἀμέσως . . . φύγε, καθαρίμα, γιατί δὲν ξέρω τί ἡμπορῶ νὰ σοῦ κάνω . . .

Ναούμ βαίνειν πρὸς τὴν θύραν. — Φεύγω, αφέντη μου, μὰ νὰ τὸ ξέρῃς . . . Θὰ τὴν πάθῃς . . . καὶ θὰ τὴν πάθῃς ἀσχημα . . . εἶδα ἐγὼ . . .

Βαρδαλαμπούμπας τρέχων κατ' αὐ- τοῦ. — Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα;

Ναούμ ἀπερχόμενος ταχέως. — Ἐφυγα!

Βαρδαλαμπούμπας διατρέχων τὴν αἰθῶσαν μεγάλως βήμασι προφανῶς τεταραχμένος καὶ ἀσθενοῦν ἐν ὄργῃ. — Τὸν ἀνόητον, τὸν φαῦλον, τὸν . . . τὸν . . . Δὲν πταίει αὐτὸς, πταίω ἐγὼ ποῦ τοῦ ἔδωκα τόσον θάρ- ρος . . . Ἀκούς ἐκεῖ νὰ μοῦ εἶπῃ αὐτὰ τὰ πράγματα . . . καὶ νὰ τὰ λέγῃ διὰ ποῖαν; . . . διὰ τὴν Πολυξένην μου, τὸν ἀγγελὸν μου! . . .

(Καθήμενος πρὸ τῆς τραπέζης καὶ τὴν εἰκόνα τῆς Πολυξένης παρατηρῶν μετ' ἀγάπης). Ἄ, σὺ, ξανθὴ μου θεά, τὰ ἤκουσες ὅσα εἶπεν ὁ ἄθλιος αὐ- τὸς; . . . Ὅχι, δὲν τὰ ἤκουσες, διότι μοῦ γαμογελάς, ὅπως καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν ποῦ σὲ εἶδα! (Παρατηρῶν τὸ ὠρολόγιόν του).

Ἐπτά παρὰ πάντες! . . . (Ἐγειρόμενος). Ἀκόμη νὰ ἔλθῃ αὐτὸ τὸ ἀμαξί! . . . (Ἀνερχόμενος πρὸς τὸ παράθυρον). Τί βρογγή! . . . κατακλυσμός! . . . Καλὸν σημεῖον αὐτὸ . . . εἶνε σημεῖον εὐφορίας . . . (Παρατηρῶν τὸ ὠρολόγιόν του).

Ἐπτά παρὰ τέσσαρα . . . πρέπει νὰ πηγαίνω ἐμπρὸς . . . (Κατερχόμενος). Νὰ εἶνε ὅλα ἐτοι-

μα, νὰ μὲ περιμένῃ ἡ νύφη, καὶ ἐγὼ νὰ περιμένω τὸ ἀμαξί! . . . διότι τὸ περιμένω . . . ἐνῶ ἔπρεπε νὰ μὲ περιμένῃ αὐτὸ! . . . (Μετὰ τινας βηματισμοὺς ἰστάμενος). Τί δυστυχῆς ποῦ εἶνε ὁ ἀνθρώπος, ὅταν περιμένῃ τὸ ἀ- μαξί του διὰ νὰ πάγῃ νὰ ὑπανδρευθῇ! . . . (Βαίνειν τὸ οὐς). Ἀκούω κρότον . . . αὐτὸ θὰ εἶνε! . . . (Βαίνειν πρὸς τὸ παράθυρον). Ὅχι . . . εἶνε ἕνα κάρρον! . . . (Κατερχόμενος). Δὲν ἔρ- χεται! . . . (Παρατηρῶν τὸ ὠρολόγιόν του). Ἐπτά παρὰ τρία! . . . Κάθε λεπτόν ποῦ περνᾷ μοῦ παίρνει κ' ἕνα χρόνον τῆς ζωῆς μου! . . . (Ἐν μεγίστῃ στενοχωρίᾳ). Ὅχι! . . . μιά φορά ποῦ ἀπεφάσισα νὰ ὑπανδρευθῶ νὰ μοῦ τύχῃ αὐτὴ ἡ ἱστορία! . . . (Παρατηρῶν τὸ ὠρολόγιόν του). Ἐπτά παρὰ δύο! . . . Ἀφοῦ τοῦ εἶπεν εἰς τὰς ἑπτὰ, πῶς θὰ εἶνε ἐδῶ πρῶτῆτερα; . . . Τί γαλινὴ τὴν καρδιά μου ἀδίκως καὶ πα- ραλόγως; τοῦ εἶπε νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς ἑπτὰ, θὰ ἔλθῃ εἰς τὰς ἑπτὰ καὶ τέταρτον . . . καὶ ἀφοῦ βρέγῃ θὰ ἔλθῃ εἰς τὰς ἑπτὰ καὶ εἰκοσι . . . Ἐστὶ εἶνε αὐτοὶ οἱ ἀμαξάδες! . . . Ἐὰν ἔλθῃ εἰς τὰς ἑπτὰ καὶ εἰκοσι, θὰ φθάσω ἐγ- κείρως ἀρά γε . . . Δικαί ὄχι! . . . Πεζὴ κάμω εἰκοσι πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας, μετὰ τὸ ἀμαξί θὰ κάμω τὸ ἥμισυ, καὶ ἂν τρέξῃ καλὰ θὰ φθάσω ἐντὸς δέκα λεπτῶν . . . Ναί, μὰ ἂν μοῦ τύχῃ κανὲν ἐμπόδιον; . . . Αὐτὸ εἶνε . . . ἀλλὰ βρέγῃ, τί ἐμπόδιον ἡμπορεῖ νὰ μοῦ τύχῃ; . . . Κανὲν . . . Καὶ ἂν γλυ- στρήσουν τὰ ἄλογα ἐπάνω εἰς τὰ σίδηρα τοῦ τραίμ; πᾶρε τὸ ἀμαξί κάτω, πᾶρε κάτω καὶ τὸν γαιτρὸν! . . . Ὅχι, ὄχι . . . δὲν πρέ- πει νὰ τρέξῃ . . . πρέπει νὰ πάγῃ τὸν τακτι- κὸν τοῦ δρόμον . . . πρέπει νὰ πάγῃ καὶ βῆμα μάλιστα, ἀφοῦ θὰ εἶμ' ἐγὼ μέσα . . . ἐγὼ, ὁ γαμβρός! . . . Ναί, μὰ ἔτσι δὲν θὰ φθά- σωμεν οὔτε μετὰ δύο ὥρας! . . . (Παρατη- ρῶν τὸ ὠρολόγιόν του). Ἐπτά! . . . Καλὲ εἶνε ἑπτὰ! . . . Αἶ, πολὺ καλὰ, εἶνε ἑπτὰ! . . . Καὶ ἐπὶ τῆ ὑποθέσει ὅτι δὲν φθάνω ἐγκεί- ρως, δὲν ἐγάλασεν ὁ κόσμος! Θὰ περιμέ- νουν . . . ὡς περιμένουν! . . . Μὰ εἶνε ἐν- τροπή! . . . Μπᾶ! καὶ δὲν εὐρίσκω μίαν οἶαν ὅῃ ποτε δικαιολογίαν; . . . Ἐπειτα ποῖος γάμος ἔγινε ποτὲ εἰς τὴν ὥρα του; Πάντοτε κάποιον θὰ περιμένουν . . . ἢ τὸν δεσπότην, ὅστις δὲν ἔρχεται, ἢ τὴν νύμφην, ἢ ὅποια ἡμπορεῖ νὰ μὴν εἶνε ἔτοιμος, ἢ κάποιον ἄλ- λον . . . Αὐτὴν τὴν φράσιν ὡς περιμένουν τὸν γαιτρὸν! . . . (Μεῖδιόν). Ἄ, τώρα ἡσύγασα ὀλίγον με αὐτὴν τὴν σκέψιν ποῦ ἔκαμα! . . . Εἰς τὴν ἀρχὴν σοῦ φαίνονται ὅλα βουναί, νομίζεις ὅτι δὲν θὰ εὐρῆς πουθενὰ διεξόδον . . . ἅμα ἡσύγασῃ τὸ πνεῦμά σου, τὰ βουναὶ γαιμηλόνοιν, βλέπεις γίλιους δρόμους ἐμ- πρὸς σου, καὶ εὐρίσκειται τότε εἰς ἀλλὴν πάλιν στενογορίαν . . . δὲν ἤξευρες ποῖον δρόμον νὰ ἐκλέξῃς! . . . Τί εἶνε ὅταν σκέ- πτεται κανεὶς ἀπαθῶς τὰ πράγματα! . . . Ἀλήθεια ἡσύγασα . . . δὲν κυττάζω πλέον τὸ ὠρολόγι μου . . . καὶ οὔτε βάζω τὸ χέρι εἰς τὴν τσέπη μου! . . . (Μετὰ τινα σκέψιν). Ἠσύ- γασα με τὸ ἀμαξί, ἀλλὰ με τὸν Ναούμ; . . . (Βηματῶν ἐν παρακῇ). Πῶς μ' ἐτάραξεν αὐτὸς ὁ ἀνόητος! . . . Ἀκούς ἐκεῖ νὰ τὰ ψῆσῃ με τὸν Θερασόβουλο; Καὶ ὑπάρχει λιχμυροτέ- ρος νέος ἀπ' αὐτόν; μίαν λέξιν νὰ τοῦ εἶπῃς παραπάνω κοκκινίζει σὰν παπαρούνα. (Βαίνειν πρὸς τὴν θύραν, δι' οὗ ἐξῆλθεν ὁ Ναούμ). Βλάκα! . . . καὶ δὲν ἤξευρες λοιπὸν ὅτι εἶνε ἀνεψιάς τῆς μητρικῆς τῆς; . . . (Κατερχόμενος). Μίαν ἡμέραν ἐπέστρεφα ἀπὸ τὰ Μέθανα . . . εἶνε ὥραια τὰ Μέθανα, ὀλίγον ἀγριότοπος, ἀλλὰ τὰ νερά εἶνε περὶ ἄρημα! . . . Ἐγὼ εἶχα πά- γει ἐκεῖ διὰ ν' ἀλλάξω τὸν ἀέρα μου, καὶ

ἐπειδὴ μὲ εἶδαν νὰ κάμω εἴκοσι πέντε λου-
 τρά, μού ἔδωκαν ὅτι ἐπῆγα διὰ τοὺς ρευ-
 ματισμούς μου! . . . Ἀνόητοι ἄνθρωποι! . . .
 Ὄχι, τί ἔπαθε τὸ πόδι μου; τί σου βλάδι εἶνε
 αὐτή; Περιέργον! . . . Αὐτὸς ὁ πόνος ὁμοιά-
 ζει μ' ἐκεῖνον ποῦ μ' ἔπιασε πρὶν νὰ πάγω
 τὰ Μέθανά. . . Ἐπέρασεν! . . . Μπᾶ, θὰ
 ἔστραβοπάτησα! . . . Ἡρχόμην λοιπὸν ἀπ'
 ἐκεῖ καὶ ἐντὸς τοῦ ἀτμοπλοίου ἐγνώρισα τὸν
 κύριον Ρεκαλιδῆν, ὅστις ἤρχετο ἀπὸ τὸ Ναυ-
 πλιον ν' ἀποκατασταθῆ ἐδῶ. Λαμπρὸς ἄν-
 θρωπος ὁ Ρεκαλιδῆς, ὀλίγον θυμώδης, ἀλλὰ
 κατὰ τὰ ἄλλα πολὺ καλὸς ἄνθρωπος. Ἐκείνη
 ὄμως ἡ ὁποία μού ἔκαμεν ἐντύπωσιν ἦτο ἡ
 κόρη του, ἡ Πολυξένη. Ἄ, ὦραία κόρη!
 Ἐίχεν ἕνα μεϊδιάμα ποῦ σοῦ ἀνοίγει τὴν
 καρδιά! . . . Ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων οἱ ἄν-
 θρωποι συνδέονται εὐκόλως, καὶ ἡμεῖς συν-
 δέθημεν εὐκολώτατά. . . αἶ, τὸ μεϊδιάμα!
 Ὄταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἦλθε νὰ
 παραλάβῃ τὴν αἰκογένειάν ὀνεφίως τῆς κυ-
 ρίας Ρεκαλιδῆ, καὶ ὅταν ἀνῆλθον εἰς τὰς
 Ἀθήνας, εἶδα ὅτι μού ἔλειπεν ἡ Πολυξένη καὶ
 τὸ μεϊδιάμά της. Μετὰ δύο ἡμέρας πηγαίνω
 νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν Ρεκαλιδῆν, καὶ γοργῶς
 πολλὰ λόγια τοῦ ζητῶ τὴν κόρην του. Μού
 τὴν ἔδωκεν ἀμέσως. Πρὸ ἐνὸς μηνὸς ἡρρα-
 θωνίσθημεν καὶ ἀπόψε ὑπανδρευόμεθα. . .
 ἀπλούστατον! (Παρατηρῶν τὸ ὄρολόγιόν του).
 Δηλαδή ὅταν λέγω ὑπανδρευόμεθα, λέγω
 κατὰ τὸ ἀρίστον, διότι δὲν βλέπω νὰ ἔρχε-
 ται τὸ ἀμάξι. . . Ἄς κάμωμεν ὑπομονήν!
 . . . (Μετὰ τινος βηματισμοῦ καθήμενος παρὰ τὴν
 τράπεζαν). Δὲν ὑποφέρεται πλέον αὐτὴ ἡ ζωή,
 καταπνῆ καὶ βαρετὴ ἐπὶ τέλους μὲ ὅλα τὰ
 καλά της. Μόνος, αἰωνίως μόνος, εἰς τὸ
 σπῆτι δηλαδή, διότι ἔξω, δόξα τῷ Θεῷ, πάν-
 τος εὐρίσκει κανεὶς καλοὺς φίλους. . . Ἄλλ'
 ἐδῶ ἀρρωστὰς ἔξωθεν, δὲν ἔχεις ποῖον νὰ
 σὲ περιποιηθῆ. . . Ἐβαρύνθη νὰ ἔβγῃς
 ἔξω, πρέπει νὰ φωνάζεις τὸν Ναοῦμ νὰ σοῦ
 κάμῃ συντροφιά. . . Αἶ, σοῦ ἔκαμε μία,
 δύο, τρεῖς, τὴν τετάρτην φορὰν δὲν τὸν φω-
 νάζεις πλέον, διότι θὰ σοῦ εἶπῃ τὰ ἴδια. . .
 Ἐνὼ μία γυναικοῦλα, σὺν τὴν Πολυξένην,
 εὐμόρφη, καλὴ, περιποιητικὴ. . . ἂ, δια-
 φέρει! . . . Τὴν ἔχεις ἀντικρὺ σου, τὴν κυτ-
 τάξεις, σοῦ λέγει τόσα νόστιμα πράγματα,
 γελά, χωρατεύει. . . πηγαίνετε μαζὶ πε-
 ρίπατον, ἔς τὸ θέατρον, εἰς τὰς ἐξοχάς. . .
 σοῦ λέγει τὰς σκέψεις της, τῆς λέγεις τὰς
 ἐντυπώσεις σου, ἀνταλλάσσετε τὸσας ἰδέας!
 . . . Ὁ κόσμος ποῦ σὲ βλέπει νὰ τὴν κρα-
 τῆς μπράτσο, λέγει: Ἄ, ἂ, ἂ! τὸν κατα-
 γάρῃ τὸν Βαρδαλαμπούμπα. . . κύτταξε
 γυναικοῦλα ποῦ σοῦ τὴν ἐπέτυχεν! . . . Καὶ
 χαμάρωνεις, καὶ σὲ ζηλεύουν, διότι μπαί-
 νεις καὶ καρδί ἔς τὸ μάτι μερικῶν, μερι-
 κῶν. . . Ἐπειτα ἔρχονται τὰ παιδιά, ἡ
 χαρὰ τοῦ σπιτιοῦ. . . πέντε, ἔξη, ἑπτὰ, δέκα
 . . . ὅσα περισσότερα τόσον καλλιτέρα.
 Βαρδαλαμπούμπαια! . . . Τρέχουν, πηδοῦν,
 φωνάζουν, γελοῦν, τραγουδοῦν: κλαῖνε,
 διότι θὰ κλάβουν καὶ καμμιὰ φορὰ. . . Τὰ
 ἔχεις γύρω σου, τὰ χαϊδεύεις, παίζεις μαζὶ,
 καὶ συλλογίζεσαι, ὅτι εἶσαι πατέρας των,
 προστάτης των, τὸ πᾶν! (Ἐγερόμενος). Τί ὦ-
 ραῖον θέαμα! . . . Αὐτὸς εἶνε ὁ προσρισμός
 τοῦ ἀνθρώπου! . . . Ποῖος νὰ μού τὸ ἔλεγε
 πρὸ δύο μηνῶν ὅτι θὰ ἔχω αὐτὴν τὴν θαι-
 μασιαν εἰκόνα ἐμπρὸς μου. . . Τί παράδο-
 ξον! . . . (Μετὰ τινος παύσιν). Ὁλος ὁ κόσμος
 εὐρίσκει ὅτι ἔκαμα πολὺ καλῶ, μόνος αὐτὸς
 ὁ ἡλίθιος ὁ Ναοῦμ δὲν ἤμπορεῖ ἀκόμη νὰ τοῦ
 ἐνοήσῃ. . . Καὶ δὲν ἤξευράν διὰ τί ὅσα μού
 εἶπε πρὸ ὀλίγου ἤρχισαν νὰ μὲ στενοχω-

ροῦν. . . ὄχι πολὺ, ἀλλὰ τέλος πάντων δὲν
 εἶνε εὐχάριστον νὰ πηγαίνης νὰ ὑπανδρευ-
 θῆς καὶ νὰ ἔχῃς πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι. . .
 Παράδοξον! . . . πολὺ μὲ στενοχωροῦν αὐτὰ
 ποῦ μού εἶπεν. . . καὶ μού ἐνθυμίζουσιν τί
 ἔκαμα ἐγὼ εἰς τὸν τριῶν μηνῶν ἀκόμη! . . .
 (Μετὰ τινος σκέψιν). Νὰ εἶσαι τριάντα χρόνια
 δαμασκηθὲν ἐπαθὶ καὶ ἀπὸ μίας ἡμέρας εἰς
 ἄλλην νὰ γίνῃς φηκάρη! . . . (Παρατηρῶν τὸ
 ὄρολόγιόν του). Ἄς τὸ σκεφθῶ διὰ τελευταίαν
 φορὰν ἕως ὅτου νὰ ἔλθῃ τὸ ἀμάξι, διότι
 παρὰ πολὺ μὲ στενοχωροῦν τὰ λόγια τοῦ
 Ναοῦμ. . . (Καθήμενος). Λέγομεν λοιπὸν. . .
 εἶμαι πενήντα τριῶν ἐτῶν εἰς τὸν Ρεκαλι-
 δῆν εἶπα πῶς εἶμαι σαράντα δύο, ἀλλὰ
 εἶμαι πενήντα τριῶν, αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλήθεια
 . . . Ἡ Πολυξένη εἶνε εἴκοσιν. . . Εἴκοσι,
 . . . μία διαφορὰ ἀμέσως ἀμέσως ἀπὸ τρι-
 ἀντα ἐτῆ! . . . τί, τριάντα; . . . Εἴκοσι ἀπὸ
 πενήντα τρία. . . μὴδὲν ἀπὸ τρία, τρία,
 δύο ἀπὸ πέντε, τρία. . . τριάντα τρία! . . .
 (Ἀναπνέων μετὰ δυσκολίας). Πρῶτη φορὰ ποῦ
 κάμω αὐτὸν τὸν λογαριασμόν! Πῶς δὲν τὸ
 ἐσκέφθην ποτέ; Τριάντα τρία εἶνε πολλά! . . .
 (Μειδιῶν). Μπᾶ, τί ἔχει νὰ κάμῃ ἡ ἡλικία
 ὅταν εἶσαι ὑγιής, εὐρωστος. . . Αἶ, αἶ,
 αἶ. . . μὰ τί πόνος εἶνε αὐτός; . . . καὶ
 δὲν εἶνε μόνος ἔς τὸ ἕνα πόδι, εἶνε καὶ ἔς τὸ
 ἄλλο. . . Σὺν νὰ μού φαίνεται ὅτι εἶνε ρευ-
 ματισμός. . . Κακὸν αὐτό! . . . Τριάντα
 τρία καὶ ρευματισμούς. . . τριάντα τέσ-
 τερα! (Μετὰ τινος σκέψιν). Αἶ, μὰ ἕνας λόγος
 περισσότερον διὰ νὰ ὑπανδρευθῶ. . . Ἐγώ
 ἀνάγκην περιποιήσεως ὅταν θὰ ποῶ, θὰ
 ἔχω κοντὰ μου τὴν γυναικοῦλά μου, θὰ μὲ
 φροντίξῃ, θὰ μὲ. . . (Ἐγερόμενος). Ναι, μὰ
 ἂν δὲν τὸ κάμῃ; . . . ἂν ἔξωθεν θέλῃ γο-
 ροὺς καὶ διασκεδάσεις; . . . ἂν. . . Εἶμ'
 ἐγὼ πλέον δι' αὐτά; . . . (Ἐν στενοχωρίᾳ). Τί
 διάβαλον! . . . πῶς δὲν τὰ ἐσκέφθην ὅλ' αὐτὰ
 πρωτίτερα; . . . πῶς μού ἔρχονται ὅλα ἔς τὸ
 νοῦ τὴν τελευταίαν ὥραν; (Διατρέχων τὴν αἰ-
 θουσαν ἐν ταραχῇ). Αὐτός, αὐτός ὁ βλάξ ὁ Να-
 οῦμ εἶνε ὁ αἰτιος ὅλου τοῦ κακοῦ! Ἄν δὲν
 μού ἔλεγε τίποτε, θὰ ὑπανδρευόμην χωρὶς
 καμμιαν ἀνησυχίαν καὶ θὰ ἤμουν εὐτυχε-
 στατος! . . . Ἄ, τὸν ἄθλιον, τί μού ἔκα-
 μεν! . . . (Μετὰ τινος σκέψιν). Θὰ ὑπανδρευό-
 μην. . . ἀλλὰ μήπως ὅλ' αὐτὰ δὲν θὰ ὑ-
 πανδρευόντο μαζὶ μου; . . . ἡ ἡλικία
 μου, οἱ ρευματισμοί μου. . . Ἐπειτα
 ἐκεῖνο ποῦ μὲ ἀνησυχεῖ περισσότερον εἶνε
 . . . ἂ, οὔτε νὰ τὸ σκεφθῶ δὲν θέλω. . .
 Διατί ὄχι; . . . διατί νὰ μὴ τὸ σκεφθῶ; . . .
 Μήπως ὅ,τι ἔκαμα δὲν ἤμποροῦν νὰ μού τὸ
 κάμουν; . . . Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ὅλα
 συνδέονται. . . μάχιραν ἔδωκες, μάχι-
 ραν θὰ λάβῃς. (Προσπαθῶν ν' ἀνορθώσῃ τὸ κυρ-
 τὸν αὐτοῦ σῆμα). Αἶ; . . . λοιπὸν ὁ κύριος
 Θερασύβουλος. . . Ἄ, ὄχι, ὄχι. . . ὑπὸ
 τοιοῦτους ἄρους δὲν ὑπανδρευομαι, ὄχι! . . .
 (Μετὰ τινος σκέψιν). Καὶ τώρα ποῦ τὸ σκέπτο-
 μαί καλλιτέρα, τώρα ἐξηγῶ μερικὰ πράγ-
 ματα, τὰ ὁποία παρετήρησα πολλάκις. Τί
 δουλεῖα ἔχει αὐτὸς ὁ κύριος Θερασύβουλος
 καὶ εἶνε ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τὸ βρᾶδον μέσα
 εἰς ἐκεῖνο τὸ σπῆτι; . . . Εἶνε ἀνεφίως τῆς
 κυρίας Ρεκαλιδῆ. . . πολὺ καλῶ νὰ κά-
 θεται λοιπὸν μὲ τὴν θεϊάν του. Ἡ Πολυξένη
 δὲν τοῦ εἶνε τίποτε. . . καὶ αὐτὸς ὄλην
 τὴν ὥραν μὲ αὐτὴν ὁμιλεῖ! Τί ἔχουν νὰ εἰ-
 ποῦν μαζὶ; ἡ Πολυξένη εἶνε ἰδική μου,
 αὐτὸς. . . Διατί μὲ ἠρώτησαν δύο φίλοι
 μου πρὸ ἡμερῶν ἂν θὰ μὲ στεφανώτῃ ὁ
 Θερασύβουλος; . . . (Ἀναπνέων). Ὁ! ἄλλ' αὐτὸ
 εἶνε φοβερόν, . . . καὶ. . . καὶ ὁ Ναοῦμ, ἔχει

δικαίον! . . . Τί; τὰ ἔφησαν πρὶν ἀκόμη νὰ
 . . . (Ἀκούεται κρότος ἀμάξης). Ὁ δυστυχία
 μου! . . . (Βλέπων διὰ τοῦ παραθύρου). Τὸ ἀ-
 μάξι! . . . (Παρατηρῶν τὸ ὄρολόγιόν του). Ἐπτὰ
 καὶ εἴκοσι! . . . Πῶς ἦλθεν ἔτσι γρήγορα;
 . . . (Ἐνεός). Καὶ τώρα; . . . Ὁ θεὸς μου,
 κρῦος ἰδρῶς μὲ περιβρέχει! . . . (Διατρέχων
 ἐν ἀπελπισίᾳ τὴν αἰθουσαν). Ἡ ἡλικία μου, οἱ
 ρευματισμοί μου, ὁ Θερασύβουλος! . . . (Ἰσά-
 μενος). Ἄ, ὄχι, ὄχι. . . παρὰ νὰ πάθω κα-
 νένα μασκαράλκι. . . (Κάθηται πρὸ τῆς τρα-
 πέζης καὶ γράφει περυστωδῶς). Αὐτὸ θὰ κάμω. . .
 Νὰ οὐ μ' ἐπερχόμενος ἐνδοακούς. — Ἀφέντη,
 ἦρθε τὸ ἀμάξι.
 Βαρδαλαμπούμπα. — Κατὰ ἐπὶ τῆς
 τραπέζης πάντοτε. — Καλῶ.
 Νὰ οὐ μ'. Κρῖμα ποῦ δὲν ἔχει καὶ τοὺς
 χωροφυλάκους.
 Βαρδαλαμπούμπα. Διατί;
 Νὰ οὐ μ'. Ἄμ' καλλιτέρα νὰ σὲ πηγαίναν
 ἔς τὴν κρεμάλα. . .
 Βαρδαλαμπούμπα. Ἐνοια σου
 καὶ δὲν παντρευομαι.
 Νὰ οὐ μ' ἐμβρόντητος. — Αἶ;
 Βαρδαλαμπούμπα. Αὐτὸ γράφω
 τοῦ πεθεροῦ μου.
 Νὰ οὐ μ' περιχάρης. — Τί;
 Βαρδαλαμπούμπα. Καὶ ἔτσι δὲν
 σοῦ γαλῶν τὸ γατῆρι.
 Νὰ οὐ μ'. Μὴ μὲ τρελλαίνῃς, ἀφέντη.
 Βαρδαλαμπούμπα. Ἐνεργόμενος. —
 Νὰ τί τοῦ γράφω. Ἄκυριε Ρεκαλιδῆ. Σταθ-
 μίσας ἐσκεμμένως τὰ πράγματα, ἐξετάσας
 δὲ ταῦτα λιαν ἀπαθῶς, νομίζω καλὸν νὰ μὴ
 τελέσωμεν τὸν γάμον, διότι οὐτ' ἐγὼ εἶμαι
 διὰ τὴν κόρην σας, οὔτε ἡ κόρη σας δι'
 ἐμέ. Ὁνοῦφριος Βαρδαλαμπούμπα», τίποτε
 ἄλλο.
 Νὰ οὐ μ'. Λαμπρά.
 Βαρδαλαμπούμπα. Ἐνεργόμενος καὶ δι-
 δων αὐτῷ τὴν ἐπιστολήν. — Τώρα εἶπα ἔς τὸ ἀ-
 μάξι καὶ πηγαίνω το.
 Νὰ οὐ μ'. Ἄχ, ἀφέντη μου, νὰ φιλήσω
 τὰ χέρια σου. . .
 Βαρδαλαμπούμπα. κρατῶν αὐτὸν ἀπὸ
 τῆς χειρὸς. Γιὰ νὰ σοῦ εἰπῶ ὅμως. . . Θέλω
 νὰ μού εἰπῆς τὴν ἀλήθειαν. . .
 Νὰ οὐ μ'. Νὰ σοῦ εἰπῶ, ἀφέντη μου.
 Βαρδαλαμπούμπα. Βλέπεις ὅτι
 δὲν πρόκειται πλέον νὰ ὑπανδρευθῶ. . .
 Νὰ οὐ μ' ἡμῶς συνέχων τὴν γὰρᾶν αὐτοῦ. —
 Τὸ βλέπω, ἀφέντη μου, τὸ βλέπω.
 Βαρδαλαμπούμπα. Τί ἐνοσοῦσες
 μ' ἐκεῖνο ποῦ μού εἶπες πρωτίτερα; . . .
 σοῦ εἶπαν τίποτε. . . ὑποθέτετε ὅτι ὁ Θερα-
 σύβουλος. . . εἶδες. . .
 Νὰ οὐ μ'. Ἄμ' ἐκεῖνο εἶνε φῶς φαγερόν,
 ἀφέντη μου; Πενήντα τριῶν χρόνων ἐσύ,
 εἴκοσι ἐκεῖνη, εἰκοσιπέντε αὐτός. . . τί νὰ
 ἰδῶ; . . . χρειάζεται νὰ ἰδῆ καὶ κανεὶς; . . .
 Ἐπειτα, ἂν δὲν εἶνε αὐτός, μήπως δὲν ἴμπο-
 ρεῖ νὰ εἶνε ἄλλος; . . .
 Βαρδαλαμπούμπα. Καλῶ, καλῶ.
 πηγαίνε γρήγορα νὰ μὴν περιμένουν οἱ ἄν-
 θρωποι. . .
 Νὰ οὐ μ' ἐπερχόμενος περιχάρης. — Νὰ μὴν
 περιμένουν! . . . Χάχ, ἄχ, ἄχ, ἄ! . . .
 Βαρδαλαμπούμπα. Ἐνεργόμενος καὶ
 ἀναπνέων μετ' εὐχαριστήσεως. — Τώρα ἦλθεν ἡ
 καρδιά μου ἔς τὸν τόπον της! . . . Δὲν ἔπρεπε
 νὰ τὸ κάμω, ἀλλὰ παρὰ νὰ πάθω κανένα δι-
 στήγημα! . . . (Μετὰ τινος παύσιν). Ἡ Πολυ-
 ξένη θὰ κλάσῃ, ὁ πενηθρὸς μού θὰ φωνάξῃ,
 ἀδιάφορον! Αὐριον φεύγω διὰ τὴν Σμύρνην
 καὶ δὲν θὰ τοὺς ἰδοῦ πλέον ἔς ἕνα μῆνα ὅλα
 θὰ εἰνελησημονημένα. (Ἀναπνέων τὰς χεῖρας).

Τί τρέλλα έπηγα να κάμω! Καλέ να χάσω
 έγω την έλευθερίαν μου και να πάγω να
 σκλαβωθώ 'ς τὰ καλά καθούμενα! Έλα Χρι-
 στε και Παναγία!... Μά πως μου ήλθεν
 αυτή ή ιδέα;... να, μου ήλθε... πως
 έρχεται ή άρρώστια; μήπως την καταλαμ-
 βάνεις;... Ακους εκεί να υπανδρευθώ;...
 υπανδρεύεται κανείς όταν πατήση τον κάθο
 της πενήνταρας;... Έγες την ευχήν μου,
 Ναούμ!... σύ μ' έσωσες, διότι, αν δεν ήσο-
 σάν, αυτή την ώρα θα μου έβαζαν το στε-
 φάν και αύριον... (Διατρέχων την αϊθουσαν
 παραχρή). Α, μά είμαι πολύ ευχαριστήμε-
 νος ότι ήλθαν έτσι τὰ πράγματα, διότι, να
 ειπώ και την αλήθεια, δεν την αγαπώ την
 Πολυξένην και τόσο πολύ... Α, αν την
 αγαπούσα, δεν λέγω, μά πότε να προσθάσω
 να την αγαπήσω; Δύο μήνας είμεθ' άρρα-
 θωνισμένοι, σε δύο μήνας μέσα ήμπορεί
 ν' αγαπήση κανείς, όταν έχω μάλιστα και
 ρευματισμούς; διότι τους έχω, δεν είναι ζή-
 τημα. (Αποβάλλει τὸ φράκον του, ενδύεται τὸν κοι-
 τωνίτην, καλύπτει την κεφαλήν διὰ τοῦ σκούφου και
 κἀθηται ναυελῶς ἐπὶ τῆς ἑδρας). Αργένης πά-
 λιν!... Πάλιν καλλίτερα αυτή ή ζωή με
 όλα τὰ κακά της. Πρῶτον πάντων είσαι ή-
 συχος· δεν έχεις να σκεφθῆς πολλά πράγ-
 ματα... πήγαινεις όπου θέλεις, έρχεσαι
 ὅποτε θέλεις, λογαριασμόν δεν δίνεις σε κα-
 νένα· είσαι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ σου μ' ένα
 λόγον... Έπειτα γλυτόνεις ἀπὸ γίλια
 βάσανα... Δεν έχεις ὄρεξι να ὀμιλήσης
 ἑξῆς... να μία γυναίκα ἔμπρός σου να
 θέλῃ κουβέντα, διότι θά θέλῃ... ή γυναίκα
 πάντα θέλει κουβέντα... Μπρέ γυναίκα,
 ἄφ' ἑσέ με ήσυχον και δεν έχω κέφια ση-
 μερά... ὄχι, και καλά κἀτί να της εἰπῆς...
 Θέλεις να ὀμιλήσης ἐσύ, ἐκείνη έχει
 τὰ μούτρα της κρεμασμένα πέντε πιθαμαίς...
 Διατί; τρέχα γύρευε!... Αἱ, εἶνε
 δυνατόν να ζήσης καλά;... Και ήμποροῦν
 να συμφωνήσουν δύο ἄνθρωποι πάντοτε;...
 Έδῶ δεν συμφωνεῖ κανείς με τὸν ἑαυτόν
 του πολλακις και θέλεις να συμφωνήσουν δύο
 ἄνθρωποι ξένοι;... διότι ξένοι εἶνε ὁ ἄν-
 θρας και γυναίκα... μία ευχή του παπα-
 τούς κάνει συγγενεῖς, μήπως γίνονται και
 ἄλλῶς; (Μετά τινα σκέψιν ἐγειρόμενος). Τί καλά
 που ἔκαμα και ἔγραφα τοῦ Ρεκαλίδου...
 Ὁ κύριος μου ήθέλεν ἔγγονάκια! Βέβαια!...
 'ς τῆ ράχι τῆ δικῆ μου!... Ὁχι, κύριε,
 να σε χαρῶ, δεν θά χάσω ἐγὼ τὴν ήσυχίαν
 μου, διὰ να σοῦ κάνω ἑσένα τὴν ευχαριστή-
 σιν! (Μετά τινα παύσιν). Παιδιά!... τί; να
 έχω ἐγὼ παιδιά, να τρέχουν ἔπάνω, να τρέ-
 χουν κάτω, να φωνάζουν, να γελοῦν, να
 κλαῖνε, διότι θά κλαῖνε ὅλην τὴν ἡμέραν...
 και να μὴν εὐρίσκω ήσυχίαν μέσ' 'ς τὸ σπίτι
 μου;... τὸ ἕνα να με τραβᾷ ἀπ' ἑδῶ, τὸ
 ἄλλο ἀπ' ἐκεῖ, τὸ ἕνα να θέλῃ παπούτσι,
 τὸ ἄλλο καπέλλο, τὸ ἄλλο ἔπαινοφόρι, ὅλα
 να θέλουν γλυκίσματα... Και να φροντίζω
 τί ὥρα θά πάγων εἰς τὸ σχολεῖον, μήπως
 ἐκρούσε κανένα, να, τοῦτο ἀραώστησε, διατί
 δεν ήλθεν ὁ ἰατρός, πότε θά ἔλθῃ ὁ ὕπνε-
 τῆς ἀπὸ τὸ φαρμακεῖον... τὸ χαμομήλι,
 τοὺς σιναπισμούς, τὸ καταπλάσμα!...
 Πῶ, πῶ, πῶ! τρελλαίνεται ὁ ἄνθρωπος!...
 (Παραχρή). Καλέ, ἐγλύτωσα ἐγὼ ἀπὸ αὐτὰ
 τὰ βάσανα;... δεν τὸ πιστεύω ἀκόμη!...
 (Παρατηρῶν μετὰ μεγάλης ευχαριστήσεως τὸ ὄρολό-
 γιον τοῦ). Ὁ Ναούμ θά ἔσθαισε τώρα, ἔδωσε
 τὸ γράμμα, τὸ διαβάζει ὁ Ρεκαλίδης, θυμό-
 νει... τὸν ἑρωτᾷ ή κόρη του τί εἶνε και
 τῆς τὸ λέγει... Ἡ Πολυξένη κιντριρίζει,
 τὴν παίρνουν τὰ δάκρυα... λιποθυμεῖ!

(Στένων βαθύως). Τὴν καυμένην!... (Περιτρί-
 χων τὴν αἰθουσαν ἐν ἀνησυχίᾳ). Ἄχ, δεν ἔκαμα
 καλά... τὸ καυμένο τὸ κορίτσι ἐπὶ τέλους
 τί μου πταίει;... Μήπως ἐκείνη μ' ἐζή-
 τησεν; ὄχι... ἐγὼ τὴν ἐζήτησα... και
 τώρα τὴν ποτίζω φάρμακι!... (Ἐν ὀψίσει
 παραχρή). Α, τί ἔκαμα, τί ἔκαμα!... Σηκό-
 νονται οἱ παπαδες, γίνεται σούσουσον... ὁ
 κόσμος ἀρχίζει να φεύγῃ, ... μένει ἔρημο
 τὸ σπίτι... ή Πολυξένη δεν ήμπορεῖ να
 συνέλθῃ ἀκόμη... τὴν ἐξέθεσα, τὴν κα-
 τέστρεψα!... (Πίπτει ἐπὶ τὴν ἑδραν ἐπὶ τῆς ἑδρας.
 Μετὰ τινα παύσιν αἶθρὸν τὴν κεφαλήν). Και ὅλα
 αὐτὰ μοῦ τὰ κάμνει ὁ Ναούμ!... Ἄ, τὸν ἄ-
 θλιον!... (Παρατηρῶν τὴν εἰκόνα τῆς Πολυξένης).
 Πῶς με κυττάζει!... τί γλυκὸν μειδιάμα!
 ... (Ἐγειρόμενος βιάως). Ἄχ, διατί! να βια-
 σθῶ να γράψω τὸ γράμμα... ἐπὶ τέλους
 ήμποροῦσα ν' ἀναβάλω τὸν γάμον και να
 σκεφθῶ καλλίτερα... Ἡ ἡλικία μου εἶνε
 μεγάλη, δεν λέγω, ἄλλα πόσαι νέαι δεν ἐζή-
 σαν περίφημα με ἄνθρώπους ἡλικιωμένους...
 Μετὰ τριάντα ἔτη ἐγὼ θά εἶμαι ὀγδο-
 ἦντα τριῶν, κ' ἐκείνη πενήντα... θά εἶνε
 γρη῏ά τότε ή Πολυξένη, και τότε κ' ἐγὼ θά
 εἶμαι γέρος!... Τί ἀνόητος να πάγω ν'
 ἀκούσω αὐτὸν τὸν ἡλιθιον!... (Ἐν ἀρημονίᾳ).
 Ὑποπτεύεται τὸν Θερασύβουλον, ἀλλ' έχει
 ἀποδείξεις; ὄχι, κομρίαν... δεν ήμπο-
 ροῦσε να μοῦ εἰπῆ τίποτε... ὑποθέτει μό-
 νον... Και ἔπειτα, διατί να φαντασθῶ ὅτι
 ή Πολυξένη... διότι φαντασία μου εἶνε
 και τίποτε ἄλλο!... Πῶς τὴν ἠδίκησα τὴν
 καυμένην... τὴν καυμένην!... Τὴν ἔδλεπα
 να ὀμιλῇ μαζῆ του... διατί να μὴ ὀμι-
 λῆ;... Γνωρίζονται πρὸ τῶσόν ἑτῶν, ἔ-
 νετραφῆσαν σχεδὸν μαζῆ, και ἐπὶ τέλους
 εἶνε και συγγενεῖς... διότι, ἀφοῦ εἶνε ἀ-
 νεψιὸς τοῦ Ρεκαλίδου ἀπὸ τὴν γυναίκα του,
 εἶνε και συγγενῆς τῆς Πολυξένης, ἀφοῦ αὐτὴ
 εἶνε κόρη τοῦ Ρεκαλίδου. Τὰ ἐνὶ τρίτῳ ἴσα
 και ἀλλήλοις εἰσὶν ἴσα. Εἶνε ἕνα εἶδος πρῶ-
 των ἐξαδέλων, ἐναλλάξ ἐκτός, δεν εἶνε
 καθαυτὸ ἐξαδελφοί, ἀλλὰ ήμπορεῖ κανείς
 να τοὺς ὀνομάσῃ... παρεξαδέλφια!...
 (Ὁργίως). Και ἔπεισθην εἰς τὰς ἀνοησίας τοῦ
 βλακῶς αὐτοῦ;... Ὁ, τί ἔκαμα, τί ἔκα-
 μα!... (Διατρέχων τὴν αἰθουσαν). Τί θά εἰπῆ
 αὐριον ὁ κόσμος, ὅταν μάθῃ ὅτι μίαν στιγ-
 μὴν πρὸ τοῦ γάμου ἔγραφα εἰς τὸν πενήτε-
 ρόν μου, διὰ να τοῦ ειπῶ, ὅτι δεν υπανδρευό-
 μαι;... Και πως τὸ κάμνεις, αὐτὸ, κύ-
 ριε Βαρθαλαμπούμπα; Έγεις τὸ δικαίωμα
 να ἐκθέσης μίαν νέαν, να της δώσης τὸσας
 ἐπιβλάδας και τὴν τελευτήσαν στιγμὴν να ἔλ-
 θῃς να μὰς εἰπῆς ὅτι μετενόησες; Εἶνε πρῶ-
 ξις τιμίου ἀνθρώπου αὐτῆ; Διὰ τίνα λόγον
 διαλύεις τὸ συνοικεσιον; Φέρε λοιπὸν τοὺς
 λόγους σου! λέγε... Ἄλλὰ δεν έχω τί-
 ποτε να ειπῶ... Ἡ ἡλικία μου... Μω-
 ρία!... υπανδρεύονται και μεγαλείτεροι!
 ... Οἱ ρευματισμοί μου... Αὐτοὺς τοὺς
 έχει ὅλος ὁ κόσμος!... Ὁ Θερασύβουλος...
 Κακοηθεστάτε, θά μοῦ ειποῦν, και
 τολμὰς να στήνωστίσης μίαν νέαν κόρην,
 διότι ἐν τῇ νοσοῦσῃ κεφαλῇ σου ἀνεπτύ-
 χθησαν τοιαῦτα μισματικά ἰδέαι;...
 Κρίνεις ἀπὸ τὸν ἑαυτόν σου περὶ τῶν ἄλλων...
 και ἠομίζεις ὅτι ὁ Θερασύβουλος σοῦ
 ὀμοιάζει;... Δεν ἐντρέπεται, ἀναιδέ-
 στατε!... Ὅλα αὐτὰ θά μοῦ τὰ ειποῦν,
 και θά ἔχουν δικιον, δικιωτάτον... και
 ἐγὼ θά μείνω ἄναυδος, δεν θά δύναμαι ν' ἀ-
 παντήσω τίποτε... και θά συντριθῶ ὑπὸ
 τὴν κοινὴν περιφρόνησιν!... (Διατρέχων τὴν
 αἰθουσαν ἐν μεγίστῃ παραχρῆ). Ὁ, πῶς να διορ-

θώσω τὸ κακὸν ποῦ ἔκαμα!... (Ἰσάμενος).
 Πρέπει να υπανδρευθῶ!... ἄλλὰ τώρα;
 πως;... μετά τὸ γράμμα, τὸ ὅποιον ἔ-
 γραφα!... (Μετά τινα σκέψιν). Ὁ, τί ιδέα!...
 Λέγω ὅτι ἦτο ἀστείότης!... ἀφοῦ πηγαίνω-
 δια να υπανδρευθῶ, δεν εἶνε δυνατόν να μὴ
 με πιστεύσουν... (Σύνινος και κλαυθμηρῶν
 σχεδόν). Ἄλλὰ, κύριε!... δεν βλέπετε εἰς
 ποίαν κατάστασιν ἔγεις τὸ σπίτι μου;...
 ή κόρη μου ἀκόμη δεν συνήλθεν... ἐγὼ,
 αν δεν εἶμαι ἀπόπληκτος, δεν θ' ἀργήσω να
 γίνω... (Παραχρή). Ἦθελα να ἴδω κατὰ
 πόσον με ἀγαπάτε... Ὁ Ρεκαλίδης με
 πιστεύει, σταματᾷ ή ἀποπληξία του... πως
 να μὴ σταματήσῃ, ὅταν τοῦ δώσω αὐτὸν τὸν
 λόγον;... ή Πολυξένη συνέρχεται...
 πίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας μου, φωνάζουмен τοὺς
 παπαδες, θά τοὺς πληρώσωμεν δύο φοραίς,
 ἀδιάφορον... ἔρχονται οἱ συγγενεῖς...
 και γίνεται ὁ γάμος!... (Αποβάλλει τὸν κοι-
 τωνίτην και τὸν σκούφον και ἐνδύεται τὸ φράκον).
 Λαμπρά!... (Ζητῶν τὸν πλόν του). Τί ἐπί-
 νοια!... (Βάζων τὰ χειροκτῆ του). Και βλέπω
 ἐπὶ τέλους πόσον μ' ἀγαπᾷ ή Πολυξένη...
 διότι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι μ' ἀγαπᾷ...
 πρέπει να εἶνε τρελλή δι' ἐμέ!... (Ακούεται
 κρότος ἀμαθῆς). Να ή ἀμαθῆ!... Δόξα σοι ὁ
 Θεός!... (Παρατηρῶν τὸ ὄρολόγιόν του). Ὁκτώ-
 παρα πέντε... Εἰς τὰς ὀκτὼ θά εἶμ' ἐκεῖ!
 ... (Ἀνερχόμενος). Ἐμπρός!...
 Να οὐ μ' ἐσερχόμενος ταχέως. — Ἀφέντη.
 Βαρθαλαμπούμπα. Αἱ!...
 Να οὐ μ. Τὸ σπίτι εἶνε ἄνω κάτω...
 Βαρθαλαμπούμπα. Τὸ ξέρω...
 Να οὐ μ. Ὁ πεθερός σου πᾶει να χάσῃ
 τὸν νοῦν του...
 Βαρθαλαμπούμπα. Ὁ καυμένος!...
 ... Και ή Πολυξένη συνήλθεν;...
 Να οὐ μ. Ἡ κυρία Πολυξένη;
 Βαρθαλαμπούμπα. Ναί, λέγε-
 εἶνε ἀκόμη λιποθυμισμένη;
 Να οὐ μ. Ἡ κυρία Πολυξένη ἔφυγε με-
 τὸν κύριον Θερασύβουλον...
 Βαρθαλαμπούμπα εμβρόντητος. —
 Αἱ!...
 Να οὐ μ. ἐγγειρῶν. κατ' ἐπιστολήν. — Και
 ἄφησε αὐτὸ τὸ γράμμα γιὰ να σοῦ τὸ δώσουν.
 Βαρθαλαμπούμπα ἀποσπαραγίζων τὴν
 ἐπιστολήν. — Τί λές, Ναούμ;
 Να οὐ μ. Ἄμ' δέ σοῦ τὰ εἶπα;
 Βαρθαλαμπούμπα ἀναίνωσκων. —
 «Κύριε Βαρθαλαμπούμπα. Τὸ δυσσύγημά
 μου εἶνε μέγα. Εἶνε ἀδύνατον να υπανδρευ-
 θῶμεν ἀπόψε, διότι αὐτὸς ὁ ἄθλιος Θερασύ-
 βουλος με ἔκλεψε πρὸ μίης στιγμῆς και πη-
 γαίνουμεν να στεφάνωθῶμεν. Τί να κάμω;
 Σὰς ἀσπάζομαι, ή πάντοτε ἀρραβωνιστική
 σας, Πολυξένη». Ὁ...
 Να οὐ μ. Τὰ βλέπετε;
 Βαρθαλαμπούμπα συνερχόμενος. —
 Δεν ἔμαθετε ποῦ ἔπηγαν;
 Να οὐ μ. ἐπιληκτος. — Τί, θά τοὺς πάρῃς
 ἀπὸ πίσω;
 Βαρθαλαμπούμπα μειδιῶν ἀντρέ-
 κως. — Ὁχι τώρα, τοῦ χρόνου!

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ